

What happened to...

De Zeester

23 maart 2017

MARLIES ROHMER
Architect

Architect Marlies Rohmer is met een camper het land in getrokken om te zien hoe het haar gebouwen is vergaan. Ze bekeek hoe het gebouw erbij stond en ging met de gebruikers in gesprek. De komende weken deelt Rohmer in een serie essays op Architectenweb haar bevindingen. Vandaag aflevering 3: De Zeester, Willem van den Bergh-terrein Noordwijk

Een bevlogen opdrachtgever en een geweldige stedenbouwkundige. Het lijken basisingrediënten, maar het is bekend dat in de wereld van de zorg vernieuwing van het institutionele karakter niet vanuit de grote instellingen tot stand komt. Gestandaardiseerde programma's van eisen waarin kwantitatieve gegevens over de hoeveelheid vierkante meters zijn vastgelegd, vormen de onderlegger voor veel projecten.

De Zeester in Noordwijk lijkt de efficiëntie van het verlenen van zorg en het welbehagen van de cliënt juist wel te combineren. Het gesprek tussen ons en de opdrachtgever was een dialoog; 'Goede architecten doen niet klakkeloos wat je zegt maar nemen de uitdaging aan en proberen werkelijk te doorgronden wat je bedoelt!' Het gevolg was een sublimatie van de opdracht en een resultaat dat meer is dan de som der delen. Dagopvang de Zeester is tegelijkertijd een robuuste sculptuur en een kleinschalige en intieme binnenwereld.

Het sculpturale gebouw geeft én antwoord op de stedenbouwkundige opgave én aandacht aan het anders zijn; de imperfectie, het ongewone, het tegendraadse, de poëzie. De cliënten gebruiken de gevel als speelelement. Ze steken hun hoofd in de keramische patrijspoorten.

De beschutte buitenruimtes onder de overstekken vormen een filter tussen de binnen- en de buitenwereld. Bij de niet overdekte buitenruimtes op de eerste verdieping is naderhand zonwering toegevoegd. Daar werd het veel te warm.

Het is mooi als architectuur uitstijgt boven wat je zelf kunt bedenken. De gevel laat weliswaar leksporen zien onder de patrijspoorten, maar het gelijkmatige ritme van de ronde openingen voorziet tegelijkertijd in een rijke textuur. Deze lichte vervuiling verrijkt eerder dit patroon. De sculptuur is bovendien zo eenvoudig en sterk dat het vervuilingpatroon secundair wordt. Een gebouw dat zo symmetrisch en eenduidig is, kan ook kwetsbaar zijn voor elke afwijking. Opvallend is dat de opdrachtgever er netjes mee omgaat; er kwamen hagen in plaats van schuttingen als tuinafscheiding. Is dit de kracht van het gebouw dat respect afdwingt of is dit het geluk van een goede opdrachtgever? Of beide?

Het interieur is opgebouwd uit flexibele units; hoge te koppelen ruimtes binnen een eenduidige, heldere organisatie. Dat werkt uitstekend voor de kwetsbare doelgroep, die goed zijn weg kan vinden. Met het dubbele gangensysteem (een - rondlopende - gang voor de cliënten en extra gang voor personeel) ervaren de cliënten zoveel mogelijk autonomie en zelfstandigheid binnen de beperkingen van de gesloten inrichting.

De ruimtes à la carte (plekken voor afzondering of ander specifiek tijdelijk gebruik) tussen de groepsruimtes hebben duidelijk een meerwaarde. Echter de door de gebruikers toegevoegde signing en bordjes, die schijnbaar lukraak zijn toegevoegd, doen afbreuk aan deze helderheid. Die moet je dus altijd mee ontwerpen of op z'n minst in plaats bepalen, dat doen we inmiddels ook.

Het grootste probleem is echter de steile trap zonder tussenbordes. Ook de extra leuning die werd toegevoegd, voorkomt niet dat veel cliënten doodsbang zijn om de trap te gebruiken. Het ondanks alles vrolijke gebruik van deze trap als tribune bij feesten doet niets af aan deze angst. Ik wil en kan het niet goed praten, dit had nooit mogen gebeuren. Ik kan me nog de enorme discussie herinneren op bureau toen een van mijn medewerkers een betere positie voorstelde voor de lift en zodoende het tussenbordes kwam te vervallen. Architectuur moet kloppen en doordacht zijn van het grootste gebaar tot het kleinste detail en een moment van onoplettendheid heeft gevolgen voor de verre toekomst.

